

Перша ювілейна нагорода працівників прокуратури України (сторінка історії)

Павло Маловичко (Донецьк)

В основу цієї публікації покладені архівні матеріали та особисті дослідження автора.

Історія нагороди «За революційну законність» — особливого ювілейного знака НКЮ та Прокуратури УСРР* — першої відомчої нагороди в Україні, у радянські часи починалась так.

Органи прокуратури було засновано рішенням 3-ої сесії Всеросійського Центрального Виконавчого Комітету (ВЦВК) дев'ятого скликання від 28 травня 1922 р. та прийнято Положення про прокурорський нагляд, згідно з яким у складі Народного Комісаріату Юстиції було утворено Державну прокуратуру. Державна прокуратура у 1932 р. відзначала десятиріччя.

З цієї нагоди, була прийнята постановова колегії НКЮ, в якій сказано: «Минуло десять років зі дня організації Державної Прокуратури. За ці десять років кількатисячний колектив робітників юстиції довів, що він здібний бути міцним знаряддя партії та Уряду в боротьбі за ревзаконність, що є один з найважливіших засобів зміцнення пролетарської диктатури, спосіб керування державою.

Робітники юстиції за десятирічне існування прокуратури по-більшовицьки боролися за здійснення генеральної лінії партії, за вивершення завдань та планів соціалістичного будівництва, за зміцнення диктатури пролетаріату, рішуче та упевнено подолаючи опір класово-ворожих елементів будуванню соціалістичного суспільства.

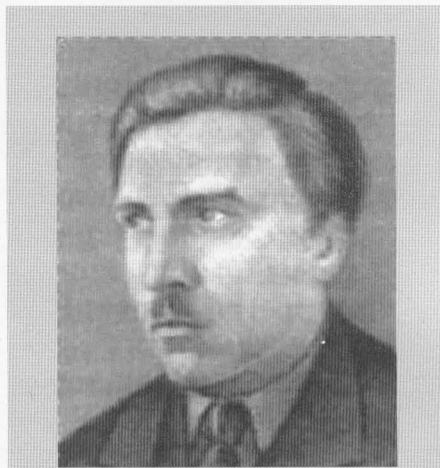
Відзначення десятиріччя прокуратури повинно бути для всіх робітників юстиції стимулом для дальшої боротьби з класовим ворогом за здійснення генеральної лінії партії та завдань уряду, для забезпечення виконання планів соціалістичного будівництва, для ширшого та рішучішого запровадження ревзаконности, для твердого і послідовного виконання постанови ЦК ВКБ, ЦВК та РНК з 25 червня 1932 р. ...»

До 1933 р. радянська прокуратура була республіканською та входила до складу Народного Комісаріату Юстиції союзних республік.

У липні 1936 р. органи прокуратури були виділені із системи Народних Комісаріатів Юстиції союзних та автономних республік, підпорядковані безпосередньо Прокуророві Союзу РСР.

Приміщення ВУЦВК на площі Тевелева в м. Харкові (зруйновано у 1943 р.)

У період з 1930—1933 рр. посаду народного комісара юстиції і генерального прокурора республіки займав Василь Васильович Поляков. На той час, Харків був столицею УСРР (з грудня 1919 р. до 24 червня 1934 р.). В приміщенні ВУЦВК, що знаходилося на площі Тевелева (зараз Конституції), на засіданні секретаріату ВУЦВК, на якому були присутні: т.т. Петровський Г.І., Войцехівський Ю.О., Горлинський К.І., Поляков В.В. обговорили питання «Про ювілейний знак НКЮ та Прокуратури УСРР».

З метою відзначити особливі заслуги Прокуратури та судово-слідчих органів перед пролетарською державою та робітничим класом, стійку й велику роботу їх над зміцненням революційної законності, Протоколом № 44/529 від 30 червня 1932 р., Всеукраїнський центральний виконавчий Комітет, з нагоди десятиріччя існування Прокуратури УСРР та нової системи судів, постановив встановити особливий «ювілейний знак НКЮ та Прокуратури УСРР». Таким чином, знак був заснований, як особливо почесна нагорода.

На ювілейному знаку (див. с. 28), виکارбувано літери «Н.К.Ю.» та слово «ПРОКУРАТУРА». На зворотньому боці гравірувався порядковий номер знаку. Знак виготовлено із срібла, є проба, розмір знака (висота — 48 мм, ширина — 50 мм, гайка має діаметр — 17 мм, шайба — 33 мм), зірка, прапор та меч накладні.

* Українська Соціалістична Радянська Республіка (УСРР), з 1937 р. — Українська Радянська Соціалістична Республіка (УРСР) — одна з 15 союзних республік колишнього СРСР.

М. Ривліну

СТАТУТ

ЮВІЛЕЙНОГО ЗНАКУ НКЮ та ПРОКУРАТУРИ

У. С. Р. Р.

Абрам Львович Ривлін, рік народження — 1894.

Історична довідка Після закінчення в 1918 р. Харківського університету працював слідчим Революційного військового трибуналу, а з 1920 по 1935 р. беззмінно керував Юридичним відділом Харківського губернського, а потім обласного виконавчого комітету. У 1933 р. переходить на науково-викладацьку роботу в Харківський юридичний інститут. (Нагороджений Ювілейним знаком НКЮ і Прокуратури УРСР за № 213) * професор * доктор юридичних наук останні роки життя викладав на кафедрі в Національному університеті «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого». При нагородженні Ривліну А. Л. було вручено «Статут ювілейного знаку НКЮ та Прокуратури».

ПОСТАНОВА

Секретаріату Всеукраїнського Центрального Виконавчого Комітету

«Про ювілейний знак НКЮ та Прокуратури УСРР»

Щоб відзначити особливі заслуги Прокуратури та судово-слідчих органів перед пролетарською державою і робітничою класою, стійку й велику роботу їх над зміцненням революційної законності, — Всеукраїнський Центральный Виконавчий Комітет, з нагоди десятиріччя існування Прокуратури УСРР та нової системи судів, постановив:

1. Встановити особливий «Ювілейний знак НКЮ та Прокуратури УСРР».
2. «Ювілейним знаком НКЮ та Прокуратури УСРР» нагороджує народний комісар юстиції УСРР окремих робітників Народного комісаріату юстиції та Прокуратури Республіки і інших осіб, що відзначаються особливою активною і відданою роботою над зміцненням революційної законності, над зміцненням диктатури пролетаріату.
- Знак цей видається нагородженим особам безплатно.
3. Зразок «Ювілейного знаку НКЮ та Прокуратури УСРР» встановлює Народний комісаріат юстиції УСРР.
4. Разом з «Ювілейним знаком НКЮ та Прокуратури УСРР» нагородженій особі видається особлива грамота за підписом Народного комісара юстиції і Генерального Прокурора УСРР.
5. Особи, що їх нагороджено «Ювілейним знаком НКЮ та Прокуратури УСРР», за рівних умов з іншими трудящими мають переважне право вступати до навчального інституту права і радянського будівництва, а також до науково-дослідного інституту права та радянського будівництва і підготовчих до них навчальних закладів (робфаків тощо), а до інших шкільних закладів — нарівні з робітниками з виробництва.
6. Дітей осіб нагороджених «Ювілейним знаком НКЮ та Прокуратури УСРР», приймають до всіх передшкільних та учбових закладів нарівні з дітьми робітників.
7. Особам, що їх нагороджено «Ювілейним знаком НКЮ та Прокуратури УСРР», на час перебування їх на службі в органах Народного комісаріату юстиції та Прокуратури УСРР надається право:
 - а) одержувати щороку додаткову десятиденну відпустку;
 - б) одержувати грошову допомогу в розмірі 100 крб. на рік;
 - в) переважне право одержувати, за рівних умов з іншими робітниками органів юстиції, житлоплощу в будинках, що є в розпорядженні НКЮ та його органів.

Потрібні для цього асигнування провадяться за кошторисом Народного комісаріату юстиції УСРР.

Харків

30 червня 1932 р.

Голова ВУЦВКУ

Г. ПЕТРОВСЬКИЙ

Секретар ВУЦВКУ

Ю. ВОЙЦЕХІВСЬКИЙ

ВИТЯГ

АРХІВНА КОПІЯ

Боран 8/ли 32р.

ПРОТОКОЛ № 44/529

Секретаріату ВСЕУКРАЇНСЬКОГО Центрального Виконавчого Комітету

м. Харків, 30 червня 1932 року

Складено, опитавши членів Секретаріату ВУЦВКУ — т. т. Петровського Г. Г., Войцехівського Ю. Ю., Герасимського К. І., Полякова В. В.

І

обговорювали:

Про ювілейний знак НКЮ та Прокуратури УСРР.

постановили:

Щоб відзначити особливі заслуги Прокуратури та судово-слідчих органів перед пролетарською державою і робітничою класою, стійку й велику роботу їх над зміцненням революційної законності, — Всеукраїнський Центральный Виконавчий Комітет, з нагоди десятиріччя існування Прокуратури УСРР та нової системи судів, постановив:

1. Встановити особливий «Ювілейний знак НКЮ та Прокуратури УСРР».
2. «Ювілейним знаком НКЮ та Прокуратури УСРР» нагороджує Народний комісар юстиції УСРР окремих робітників Народного комісаріату юстиції та Прокуратури Республіки і інших осіб, що відзначаються особливою активною і відданою роботою над зміцненням революційної законності, над зміцненням диктатури пролетаріату.
- Знак цей видається нагородженим особам безплатно.
3. Зразок «Ювілейного знаку НКЮ та Прокуратури УСРР» встановлює Народний комісаріат юстиції УСРР.
4. Разом з «Ювілейним знаком НКЮ та Прокуратури УСРР» нагородженій особі видається особлива грамота за підписом Народного комісара юстиції і Генерального прокурора УСРР.

а до інших шкільних закладів — нарівні з робітниками з виробництва.

6. Дітей осіб нагороджених «Ювілейним знаком НКЮ та Прокуратури УСРР», приймають до всіх передшкільних та учбових закладів нарівні з дітьми робітників.

7. Особам, що їх нагороджено «Ювілейним знаком НКЮ та Прокуратури УСРР», на час перебування їх на службі в органах Народного комісаріату юстиції та Прокуратури УСРР надається право:

- а) одержувати щороку додаткову десятиденну відпустку;
- б) одержувати грошову допомогу в розмірі 100 крб. на рік;
- в) переважне право одержувати, за рівних умов з іншими робітниками органів юстиції, житлоплощу в будинках, що є в розпорядженні НКЮ та його органів.

Потрібні для цього асигнування провадяться за кошторисом Народного комісаріату юстиції УСРР.

Секретар Всеукраїнського центрального

виконавчого комітету Ю. Войцехівський.

Нагородження відбувалося на підставі Постанови колегії НКЮ про відзначення десятиріччя прокуратури УСРР. Колегія НКЮ за довгорічну, стійку та віддану роботу на фронті боротьби за ревзаконність ухвалила нагородити ювілейним знаком і до нього грамотою НКЮ та Прокуратури «За ревзаконність» (статут його затверджено ВУЦВК). Усього нагороджено — 467 осіб.

У виняткових випадках цю нагороду вручали видатним державним і політичним діячам республіки, співробітникам Верховного Суду і НКВС УСРР.

Серед нагороджених ювілейним знаком «За ревзаконність» та грамотою № 32 прокурор Харківської області Брон Михайло Іосакович.

Список літератури:

1. **Револуційне ПРАВО** (орган НКЮ УСРР). — 1932. — № 1-2;
2. **Матеріали:** Центрального Державного архіву вищих органів влади і управління України; Музея прокуратури Харківської області; Національного університета «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого» та інтернету.